

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практична граматики

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітня програма «Середня освіта (англійська мова і література)»

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація 014.021 Англійська мова і література

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри англійської філології
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Практична граматики
Викладач (-і)	Лісовська Інна Володимирівна (1,2 семестри); Дойчик Оксана Ярославівна (3, 4 семестри).
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-69 (Лісовська І.В.), 096 385 61 19 (Дойчик О.Я.)
E-mail викладача	inna.lisovska@pnu.edu.ua oksana.doichyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	12 кредитів ЄКТС, 360 год.
Покликання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/153fa40aeb90bf4f1605
Консультації	понеділок 13.20-14.40 (Лісовська І.В.), (або на платформі zoom за лінком: https://us04web.zoom.us/j/3135948579?pwd=ZWdzUGJIRGppOHF4aVN4SWM4RHRndz09 понеділок 15.00 (Дойчик О.Я.) (або на платформі zoom за лінком: https://us04web.zoom.us/j/8708329599?pwd=M0tsMFBIZkwwdkVBRzZ3eXhyNy9vQT09
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є основні граматичні вміння і навички, які є передумовою адекватного використання англійської мови в усному і писемному мовленні. Курс формує практичне вміння використовувати широкий спектр лексико-граматичних засобів мови для успішного спілкування англійською мовою, співвідносити граматичні закономірності рідної і іноземної мови для використання цих навичок при виконанні перекладних вправ з української мови на англійську і навпаки, сприяє розвитку професійних навичок вживання граматичних структур англійської мови в усному спілкуванні та збагаченню загального лінгвістичного досвіду студентів для подальшого вдосконалення ними своїх лексико-граматичних вмінь і навичок.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є забезпечення студентів знаннями з основних розділів граматики сучасної англійської мови, зокрема морфології і синтаксису.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є сформувати вміння використовувати граматичні засоби англійської мови, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні види, форми, відмінки, значення повнозначних частин англійської мови; - вищо-часові форми активного і пасивного станів дієслова, схеми переведення прямої мови у непряму, узгодження часів; модальні дієслова базові та з відтінками значень; правила вживання артикля з іменниками різних семантичних груп; - англійські розповідні (стверджувальні, питальні, заперечні), спонукальні речення із правильним розташуванням і узгодженням усіх членів речення; - неособові форми дієслова; - форми умовного способу на позначення реальної та нереальної умови. 	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Інтегральна компетентність</u></p> <p>Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання англійської мови та літератури, другої іноземної мови (німецької або французької) в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>	

Загальні компетентності:

ЗК.2 Соціальна компетентність: Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня

Фахові компетентності:

ФК.1 Мовно-комунікативна компетентність: Здатність забезпечувати навчання учнів іноземної мови та спілкуватися іноземною мовою у професійному колі; здатність формувати і розвивати в учнів іншомовну комунікативну та міжкультурну компетентності

ФК.2 Предметно-методична компетентність:

Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів;

Здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;

Здатність здійснювати інтегроване навчання учнів;

Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів;

Здатність розвивати в учнів критичне мислення;

Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу;

Здатність формувати ціннісні ставлення в учнів.

ФК.15 Рефлексивна компетентність: Здатність здійснювати моніторинг власної навчальної/педагогічної діяльності і визначати індивідуальні навчальні/професійні потреби.

5. Програмні результати навчання

ПРН 2. Вільно спілкуватися державною та/або іноземною мовами усно і письмово з колегами, представниками інших професійних груп, культур і релігій, причасниками різних політичних поглядів тощо для вирішення завдань у навчальній та професійній діяльності.

ПРН 7. Знати норми рідної та іноземної літературної мови, принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів, вміння їх застосовувати у практичній діяльності вчителя іноземних мов і англійської літератури.

ПРН 19. Організувати процес свого подальшого навчання й самоосвіти із значним ступенем автономності для оволодіння сучасними знаннями.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	
практичні заняття	120
самостійна робота	240

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
1-4	014 Середня освіта	1-2	В

Тематика навчальної дисципліни

Семестр 1

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Граматична структура англійської мови 1. Синтетичні та аналітичні мови; 2. Порядок слів у простому поширеному реченні; 3. Типи питальних речень; 4. Спонукальні речення; 5. Частини мови, їхня загальна класифікація та функціонування у реченні.		2	4
Тема 2. Дієслово та його формально-граматичні ознаки		2	4

1. Правильні і неправильні дієслова; 2. Правопис і вимова дієслів із закінченнями “s/es”, “ed”, “ing”			
Тема 3. Активний стан дієслова. Видо-часові форми групи Indefinite/Simple (значення, вживання, утворення присудкових форм)		2	6
Тема 4. Видо-часові форми групи Continuous/Progressive (значення, вживання, утворення присудкових форм)		2	6
Тема 5. Видо-часові форми групи Perfect (значення, вживання, утворення присудкових форм)		4	8
Тема 6. Видо-часові форми групи Perfect Continuous (значення, вживання, утворення присудкових форм)		2	6
Тема 7. Порівняння видо-часових форм активного стану (минулий неозначений і минулий тривалий, теперішній доконаний і минулий неозначений, доконані і доконано-тривалі часи)		4	8
Тема 8. Пасивний стан дієслова (видо-часові форми, об'єкт і суб'єкт дії, прийменники “by”, “with”)		4	8
Тема 9. Пряма і непряма мова		4	4
Тема 10. Узгодження часів 1. Темпоральна послідовність, 2. Переклад українською мовою.		4	6
ЗАГ.:		30	60
Тематика навчальної дисципліни Семестр 2			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Базові модальні дієслова (фізична і розумова здатність до виконання дії, дозвіл, порада, необхідність, заборона тощо)		2	8
Тема 2. Еквіваленти модальних дієслів. Модальні дієслова у непрямій мові.		2	8
Тема 3. Модальні дієслова з різними відтінками значень (можливість, (не)впевненість, припущення, імовірність, бажаність, сумнів тощо)		4	8
Тема 4. Іменник 1. Поняття (не)злічуваності, однини і множини, 2. Партитивні конструкції, відмінки, рід.		4	8
Тема 5. Артикль. 1. Система артиклів та їхнє значення. 2. Вживання артиклів із загальними іменниками. 3. Вживання артиклів із абстрактними та речовинними іменниками. 4. Вживання артиклів із географічними та власними назвами (особовими іменниками), а також іншими власними іменами (історичними об'єктами, подіями, назвами газет тощо).		8	12
Тема 6. Займенник (види, значення і граматичні особливості)		2	6
Тема 7. Прикметник. Прислівник. 1. Прості і складені форми прикметника 2. Ступені порівняння прикметників 3. Порівняльні конструкції, підсилення вищого ступеня. 4. Прислівник (поділ за словотворчою структурою, класифікація) 5. Ступені порівняння прислівника.		4	6

Тема 8. Числівник 1. Кількісні і порядкові числівники 2. Прості, похідні і складені числівники 3. Дати; 4. Одиниці виміру ваги, довжини, рідини.		4	4
ЗАГ.:		30	60
Тематика навчальної дисципліни			
Семестр 3			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Безособові форми дієслова. Інфінітив. 1.Форми інфінітива. 2. Синтаксичні функції інфінітива. 3. Вживання інфінітива з часткою 'to' та без. 4. Дієслово + Інфінітив 5. Прикметник + Інфінітив. 6. Іменник + Інфінітив. 7. Інфінітивна конструкція з прийменником 'for'. 8. Складний додаток з Інфінітивом. 9. Складний підмет з Інфінітивом. 10. Інфінітив у непрямій мові.		12	22
Тема 2. Герундій. 1. Форми герундія. Синтаксичні функції герундія. 2. Дієслово + Герундій. 3. Дієслівні фрази + прийменник + герундій. 4. Іменник + герундій. 5. Прикметник + герундій 6. Герундій vs. Інфінітив		8	14
Тема 3. Дієприкметник. 1. Дієприкметник I. Форми дієприкметника I. 2. Синтаксичні функції дієприкметника. 3. Віддієслівний іменник vs. Герундій vs. Дієприкметник I. 4. Дієприкметник II та його синтаксичні функції. 5. Дієприкметники I і II у функції означення. 6. Складний додаток з Дієприкметником I. 7. Складний підмет з Дієприкметником I. 8. Дієприкметникові конструкції.		10	24
ЗАГ.:		30	60
Тематика навчальної дисципліни			
Семестр 4			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Спосіб дії як категорія дієслова. 1. Спосіб дії і модальність. 2. Дійсний спосіб. Наказовий спосіб. 3. Речення умови. Реальна умова. Проблематична умова. 4. Речення умови. Нереальна умова (теп.ч. і мин. ч.) 5. Змішані типи умовних речень. Сполучники в реченнях умови. 6. Умовний спосіб Conditional Mood. 7. Умовний спосіб Subjunctive I. 8. Умовний спосіб Subjunctive II. 9. Умовний спосіб Suppositional Mood		28	40
Тема 2. Синтаксис. 1. Поняття простого речення. Комунікативні типи речення:		2	20

<p>розповідне, питальне, спонукальне, окличне.</p> <p>2. Поняття поширеного, непоширеного речення. Поняття повного (двочленного), еліптичного речення. Називне речення.</p> <p>3. Підмет простого речення. Типи підметів та способи їх вираження.</p> <p>4. Присудок простого речення. Типи присудків (простий дієслівний та фразеологічний присудок; складений дієслівний присудок, іменний присудок і складений змішаний дієслівно-іменний присудок); способи їх вираження.</p> <p>5. Другорядні члени речення (додаток, означення, обставина). Їхні типи та способи вираження.</p> <p>6. Узгодження підмета і присудка в реченні.</p>				
ЗАГ.:			30	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Аудиторна робота становить максимум 45 балів, бал за тематичні контрольні роботи становить 45 балів (3 тематичні контрольні, по 15 балів за кожно), бал за самостійну роботу – 10.			
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачено:</p> <p>тренувальні контрольні роботи (письмовий переклад і тестування) на кожному практичному занятті;</p> <p>три тематичні контрольні роботи (письмовий переклад + тестування) (по 15 балів за кожно)</p> <p>тестування для контролю самостійної роботи (10 балів)</p>			
Практичні заняття	Оцінюється робота на усіх практичних заняттях за 5-бальною шкалою (усні відповіді та письмові тренувальні контрольні роботи). Максимальна кількість 45 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 9.			
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних занять, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали за тематичні контрольні роботи.			
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю (залік);</p> <p>Форма здачі (комбінована).</p>			
8. Політика навчальної дисципліни				
<p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, тематичних контрольних робіт, самостійної роботи. Складання заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 100 балів, мінімум 50 балів).</p>				
<p>При виставленні рейтингового підсумкового балу враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні письмових завдань, а також бали за тематичні контрольні роботи. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань. Студенти мають право відпрацювати пропущені практичні заняття у письмовій формі.</p> <p>Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf</p>				

Порядок перезарахування результатів **неформальної освіти** в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з граматики на платформах Coursera, Udey, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю № 2.

На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт.

Дотримання **академічної доброчесності** засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» [«Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти»](#). Ознайомитися із положенням можна за покликанням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні_документи/polozhenja/

9. Рекомендована література

1. English Grammar: Tenses in the Active Voice. Навчально-методичний посібник з граматики англійської мови для студентів I курсу англійського відділення / [уклад. Е.С. Мінцис, Ю.Б. Мінцис, Т.Л. Марчук]. – Івано-Франківськ, 2019. (бібліотека ПНУ)
2. English Grammar: Reported Speech/ Passive Voice. Навчально-методичний посібник з граматики англійської мови для студентів I курсу англійського відділення / [уклад. Е.С. Мінцис, Ю.Б. Мінцис, Т.Л. Марчук]. – Івано-Франківськ, 2019. (бібліотека ПНУ)
3. Modal Verbs: Theory and Practice. Навчально-методичний посібник з граматики англійської мови для студентів 1-3 курсів англійського відділення / [уклад. Дойчик О.Я]. – Івано-Франківськ, 2019. (бібліотека ПНУ)
4. Moods: Theory and Practice: навчально-методичний посібник з практичної граматики англійської мови для студентів 2-3 курсів англійського відділення денної та заочної форм навчання. / [уклад. Дойчик О.Я]. – Івано-Франківськ, 2019. (бібліотека ПНУ)
5. Verbals: Theory and Practice: навчально-методичний посібник з практичної граматики англійської мови для студентів 2-3 курсів англійського відділення денної та заочної форм навчання (видання 2-ге, доповнене і перероблене). / [уклад. Дойчик О.Я]. – Івано-Франківськ, 2019. (бібліотека ПНУ)
6. Практикум з граматики сучасної англійської мови: модальні дієслова [навчально-методичний посібник для студентів I-II курсів / О.А. Дерев'янку, Л. М. Ікалюк, А.А. Тронь]. – [видання 3-є, перероблене і доповнене]. – Івано-Франківськ: НАІР, 2012. (бібліотека ПНУ)
7. Черноватий Л.М. Практична граматика англійської мови з вправами [посібник для студентів вищих закладів освіти]: у 2 т. / Л.М. Черноватий, В.І. Карабан, І.Ю. Набокова та ін. – Вінниця: Нова книга, 2006. (бібліотека ПНУ)
8. Alexander, L.G. Longman Advanced Grammar [Reference and Practice] / L.G. Alexander. – [13th impression]. – Longman, 2007. (http://www.e4thai.com/e4e/images/pdf2/longman_advanced_grammar.pdf)
9. Alexander L.G. Longman English Grammar. NY, 2006. (<https://studfile.net/preview/2448889/>)

10. Longman Advanced Learner's Grammar [a self-study reference & practice book with answers]. [ed. by Mark Foley & Diane Hall]. PEL, 2003
(<https://epdf.pub/longman-advanced-learners-grammar.html>)
11. Longman Student Grammar of Spoken and Written English. [ed. by D. Biber, S. Conrad, G. Leech]. PEL, 2002 (<https://epdf.pub/longman-advanced-learners-grammar.html>)
12. Swan, M. Practical English Usage. Oxford University Press, 2005.
(<http://ielts-house.net/Ebook/Vocabulary/Practical%20English%20usage.pdf>)

Викладачі:

Лісовська І.В., асистент кафедри англійської філології

Дойчик О.Я., доцент кафедри англійської філології